

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Τεύχος 16

Αθήνα, 10 Νοεμβρίου 2004

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.**

**Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ:
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΙΑΑ
Καθηγητής Ιωάννης Θ. Μάζης**

Συντάκτης:
Καθηγητής Ιωάννης Θ. Μάζης

Ινστιτούτα Αμυντικών Ερευνών και Αναλύσεων: Ερευνητικές και Εκδοτικές Δραστηριότητες.

Καθηγητής Ιωάννης Θ. Μάζης, Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ι.Α.Α.

Η περιγραφή του ερευνητικού έργου ενός Think Tank που έχει ως αντικείμενο την παροχή επιστημονικών συμβουλών σε θέματα αμυντικής πολιτικής στην εκάστοτε κυβέρνηση της χώρας η οποία το έχει ιδρύσει και το χρηματοδοτεί για την επιτέλεση αυτού του καθήκοντος, αποτελεί και το αντικείμενο του παρόντος κειμένου.

Η διεθνώς κρατούσα αντίληψη για τα πεδία ερευνών και της αντίστοιχης εκδοτικής πολιτικής των Ινστιτούτων αυτών είναι πλέον μορφοποιημένη στα εξής γνωστικά πεδία:

- A) Γεωπολιτικής Αναλύσεως
- B) Γεωστρατηγικής Αναλύσεως
- Γ) Διεθνοπολιτικής Αναλύσεως και
- Δ) Στρατιωτικής Τεχνολογίας- Βιομηχανίας-Εξοπλισμών

Θα ήταν σκόπιμο, αλλά και επιβεβλημένο να τεκμηριωθεί η προαναφερθείσα εικόνα με παραδείγματα από την διεθνή εμπειρία αναλόγων Κέντρων, ευρωπαϊκών κρατών αλλά και αντιστοιχών αμερικανικών Ινστιτούτων, τα οποία μάλιστα ως Ιδρύματα Μητροπολιτικής Δυνάμεως, προφανώς δίδουν καθημερινώς «εξετάσεις» όσον αφορά την χρησιμότητά τους εις τις κυβερνήσεις τους και μάλιστα εξετάσεις οι οποίες δεν αψίστανται καθόλου της «πράξεως», αν θεωρηθεί ως πράξη το θέατρο των πολεμικών επιχειρήσεων ή ο κλάδος των λεγομένων «στρατιωτικών πληροφοριών».

Ας παραθέσουμε λοιπόν τον εξής **ενδεικτικό** κατάλογο των πλέον ανεγνωρισμένων και έγκυρων Ινστιτούτων Αμυντικών Αναλύσεων τα οποία είτε ανήκουν στα αντίστοιχα Υπουργεία Αμύνης των χωρών τους, είτε αποτελούν τους βασικούς των συμβούλους.

1) Ηνωμένο Βασίλειο, Royal United Services Institute (RUSI). Το Βασιλικό Ινστιτούτο των Ηνωμένων Κλάδων είναι το επίσημο Think Tank του Υπουργείου Αμύνης του Ηνωμένου Βασιλείου. Εκδίδει τα αποτελέσματα των ερευνητικών του εργασιών στα εγνωσμένου κύρους Whitehall Papers. Οι πρόσφατες εκδόσεις του κατά θεματική έχουν ποιοτικο-ποσοτικώς ως εξής:

α) Διεθνής Πολιτική	3
β) Γεωπολιτική	3
γ) Αμυντική Πολιτική-Γεωστρατηγική	1
δ) Αμυντική Πολιτική και Βιομηχανία	2
ε) Στρατιωτική Ιστορία	1

Το συμπέρασμα είναι ότι σε ποσοστό άνω του 80% τα εξεταζόμενα θέματα αφορούν έρευνα σε θεωρητικά επιστημονικά πεδία και ποσοστό κάτω του 20% αφορά σε θέματα που έχουν να κάνουν αυστηρά με τη στρατιωτική βιομηχανία και την τεχνολογική ανάλυση των οπλικών συστημάτων ή της πολεμικής βιομηχανίας και μάλιστα σε χώρα εξαγωγό οπλικών συστημάτων με υψηλή ανταγωνιστική ικανότητα έναντι και αυτών των Η.Π.Α. ή της Ρωσίας.

2) Ηνωμένο Βασίλειο, *International Institute for Strategic Studies (IISS)*. Πρόκειται για το κορυφαίο, αν και ανεπίσημο, Think Tank της χώρας στον τομέα της έρευνας σε ζητήματα πολιτικής Ασφαλείας και Αμύνης. Κατά το έτος 2004 έχει εκδόσει στο πλαίσιο των εγκύρων *Adelphi Papers* τις εξής μελέτες:

- α) Διεθνής Ασφάλεια και Διεθνής Πολιτική 3
 - β) Την επιθεώρηση *Strategic Comments* (αφιερωμένη αποκλειστικώς στην Διεθνή Πολιτική και Γεωπολιτική)
 - γ) Την επιθεώρηση *Survival* η οποία είναι αφιερωμένη στη Διεθνή Πολιτική.
 - δ) Την ετήσια επιθεώρηση *Military Balance* η οποία αποτελεί λεπτομερή καταγραφή των Αμυντικών Δυνατοτήτων των Χωρών του Ο.Η.Ε.
- Δηλαδή και πάλι ποσοστό άνω του 80% αφιερωμένο σε Διεθνοπολιτικά, και Γεωστρατηγικά Ζητήματα, όπως και Ζητήματα Διεθνούς Ασφαλείας.

3) Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, *Deutsches Institut für Internationale Politik und Sicherheit (DIIPS)*. Το Γερμανικό Ινστιτούτο Διεθνούς Πολιτικής και Ασφαλείας του Ιδρύματος Επιστήμης και Πολιτικής του Βερολίνου (*Stiftung Wissenschaft und Politik SWP*)

Είναι το επίσημο **national security think tank** της Κυβερνήσεως και ένα από τα δύο σημαντικότερα του Υπουργείου Αμύνης (*Bundesministerium der Verteidigung*).

Για τον λόγο αυτό υπηρετούν στο Ινστιτούτο τρεις Αξ/κοί ως σύνδεσμοι. Διαθέτει περί τους 200 συνεργάτες (ερευνητές κ.λ.π.) και έχει να επιδείξει πλούσιο ερευνητικό έργο.

Εκδόσεις 2004 κατά θεματική:

Σύνολο: 39

- α) Διεθνής Ασφάλεια: 13
- β) Διεθνής Πολιτική: 8
- γ) Γεωπολιτική: 6
- δ) Αμυντική Πολιτική: 3
- ε) Αμυντική Βιομηχανία & Εξοπλισμοί: 2
- στ) Ένεργειακή Ασφάλεια & Γεωοικονομία: 5

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο κατ'εξοχήν αυτό Στρατιωτικό Ίδρυμα Ερευνών ποσοστό ίσο με 5% μόνον αναφέρεται σε ζητήματα εξοπλισμών ενώ το υπόλοιπο 95% αναφέρεται σε διεθνοπολιτική θεωρία, γεωπολιτική, Γεωστρατηγική κ.λ.π.

4. Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, *Zentrum für Analysen und Studien der Bundeswehr (ZASB)*, Κέντρο Αναλύσεων και Μελετών των Ενόπλων Δυνάμεων.

Είναι το επίσημο think tank της Μπούντεσβερ. Υπάγεται οργανικώς στο Υπουργείο Αμύνης. Διαθέτει 231 συνεργάτες, στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό, οι οποίοι παράγουν τεράστιο ερευνητικό και συμβουλευτικό έργο με 140 εκδόσεις και 700 υπηρεσιακά ταξείδια (σεμινάρια, work-shops κ.λ.π.) κατ' έτος.

Οι θεματικές του Κέντρου είναι οι ακόλουθες:

- α) Αμυντική Πολιτική & Στρατηγική (συμπεριλαμβανομένης της Διεθνούς Ασφαλείας).
- β) Αμυντική Σχεδίαση και Αμυντική Πολιτική 2020.
- δ) Μεταρρύθμιση Ε.Δ.
- ε) Έρευνα Επιχειρησιακών Δογμάτων.
- στ) Επιχειρησιακές Δυνατότητες, Εξοπλισμοί.
- ζ) Διεθνείς Σχέσεις.
- η) Διεθνές Δίκαιο και Στρατιωτικές Αποστολές.
- θ) Γλωσσοπολιτισμικά Ζητήματα.
- ι) Συμμετοχή σε / συνεργασία με μη στρατιωτικά (civilian) Ινστιτούτα.

Και στην περίπτωση αυτή ποσοστό μόνον της τάξεως του 20% αναφέρεται σε ζητήματα εξοπλισμών ενώ τα ζητήματα καθαρώς αμυντικού σχεδιασμού και αναλύσεως δεν ξεπερνούν, συνυπολογιζομένων και των θεμάτων των εξοπλισμών το 30% των συνολικών θεματικών πεδίων έρευνας. Απεναντίας αξιοσημείωτο είναι ότι το σημαντικότερο αυτό Ινστιτούτο Ερευνών των γερμανικών Ε.Δ. εντάσσει στη σφαίρα των ερευνητικών του ενδιαφερόντων τα Γλωσσοπολιτισμικά ζητήματα.

5. Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, *Ινστιτούτο Αναλύσεων Ασφαλείας*

(*Institut für Sicherheitsanalysen / ISA*). Σύγχρονο ανεπίσημο think tank για την Πολιτική Ασφαλείας και Αμύνης. Έχει καταθέσει περιορισμένο αριθμό, αλλά υψηλής ποιότητας, μελετών.

Εκδόσεις 1993-2004:

Σύνολο: 10

- α) Διεθνής Ασφάλεια 3
- β) Γεωστρατηγική 5
- γ) Οπλικά Συστήματα και Διαδικτ. Πόλεμος 2

Και εδώ καταλήγουμε στο ίδιο συμπέρασμα. Τα ζητήματα εξοπλισμών και Τεχνολογίας Πολέμου καλύπτουν μόνον το 20% των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Ινστιτούτου.

6. NATO (Η.Π.Α / Γερμανία)

“George C. Marshall” European Center for Security Studies. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Μελετών Ασφαλείας «Τζώρτζ Μάρσαλλ» είναι το σπουδαιότερο, διεθνούς φήμης και ανεγνωρισμένου κύρους, Αμερικανο-Γερμανικό think tank στην Γερμανία.

Εκδόσεις 2000-2004:

Σύνολο: 7

- α) Διεθνής Ασφάλεια &
- β) Γεωστρατηγική 5
- γ) Διεθνής Ασφάλεια &
- Τρομοκρατία 1
- δ) Διεθνής Ασφάλεια &
- Πολιτισμός 1

Τα σημαντικά στοιχεία στην περίπτωση του ανωτέρω εξαιρετικού κύρους και βαρύτητος Νατοϊκού Ερευνητικού Κέντρου ζητημάτων ασφαλείας είναι ότι δεν υπάρχει ούτε μία θεματική ενότητα η οποία να ασχολείται με εξοπλισμούς, απεναντίας πέραν των κλασικών, όπως αποδεικνύεται, πεδίων (Γεωπολιτικής, Διεθνοπολιτικής Ανάλυσης κ.τ.λ.) τοποθετείται και πάλιν ως Τομέας που απασχολεί το 20% των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Κέντρου η Γεωπολιτισμική Ανάλυση!

7. Ελβετία, Ερευνητικό Εργαστήριο για την Πολιτική Ασφαλείας της Ζυρίχης (Forschungsstelle für Sicherheitspolitik / FSP Zürich). Πρόκειται για το άτυπο εθνικό ινστιτούτο της Πολιτικής Ασφαλείας.

Εκδόσεις:

Τα παγκοσμίου κύρους Κείμενα της Ζυρίχης για την Πολιτική Ασφαλείας και την Έρευνα Συγκρούσεων (*Zürcher Beiträge für Sicherheitspolitik und Konfliktforschung*).

Σύνολο: 25

- α) Διεθνής Ασφάλεια & Γεωπολιτική: 16
- β) Πολιτική Ασφαλείας & Πολιτισμός/Πληροφορία: 7
- γ) Ιστορία: 2

Μονοτόνως παρατηρείται ότι και σε αυτό το σημαντικότερο Ερευνητικό Κέντρο η Γεωπολιτική έρευνα και η έρευνα η σχετική με τα ζητήματα Ασφαλείας καλύπτει το 95% και το υπόλοιπο 5% η ιστορική έρευνα. Ζητήματα τεχνολογίας εξοπλισμών δεν υφίστανται στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων.

8. Αυστρία, Ακαδημία Εθνικής Αμύνης της Βιέννης (*Landesverteidigungsakademie Wien*). Υπάγεται οργανικώς στο Υπουργείο Αμύνης. Έχει να επιδείξει πλούσιο και αξιόλογο ερευνητικό έργο.

Εκδόσεις 1999-2004:

Σύνολο: 20

- α) Διεθνής Ασφάλεια και Διεθνής Πολιτική 14
- β) Ιστορία & Πολιτισμός: 6

9. Ισπανία, Βασιλικό Ινστιτούτο Διεθνών και Στρατηγικών Μελετών του Ελκάνο (*Real Instituto Elcano de Estudios Internacionales e Estrategicos*). Υπάγεται στην Κυβέρνηση και τελεί υπό την αιγίδα της Α.Β.Υ. του Πρίγκηπος Διαδόχου του Ισπανικού Θρόνου. Στον τομέα Ασφαλείας και Αμύνης έχει να επιδείξει αξιολογότερο συμβουλευτικό και ερευνητικό έργο.

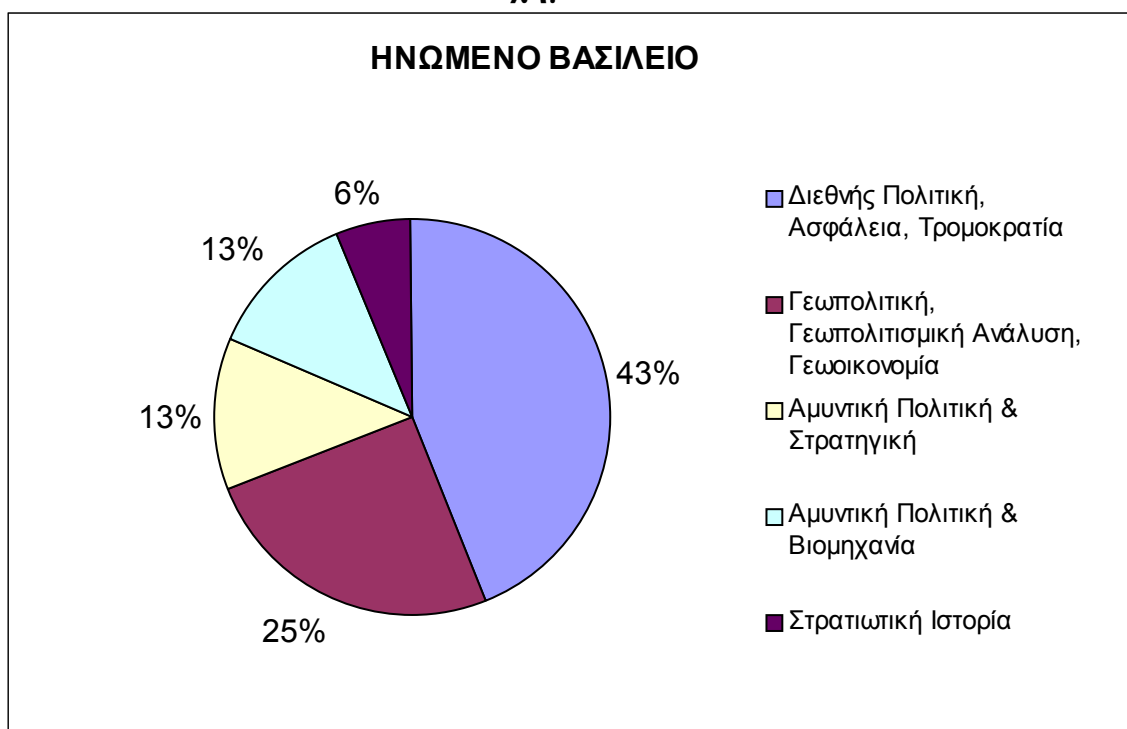
Εκδόσεις 2004:

Σύνολο: 7

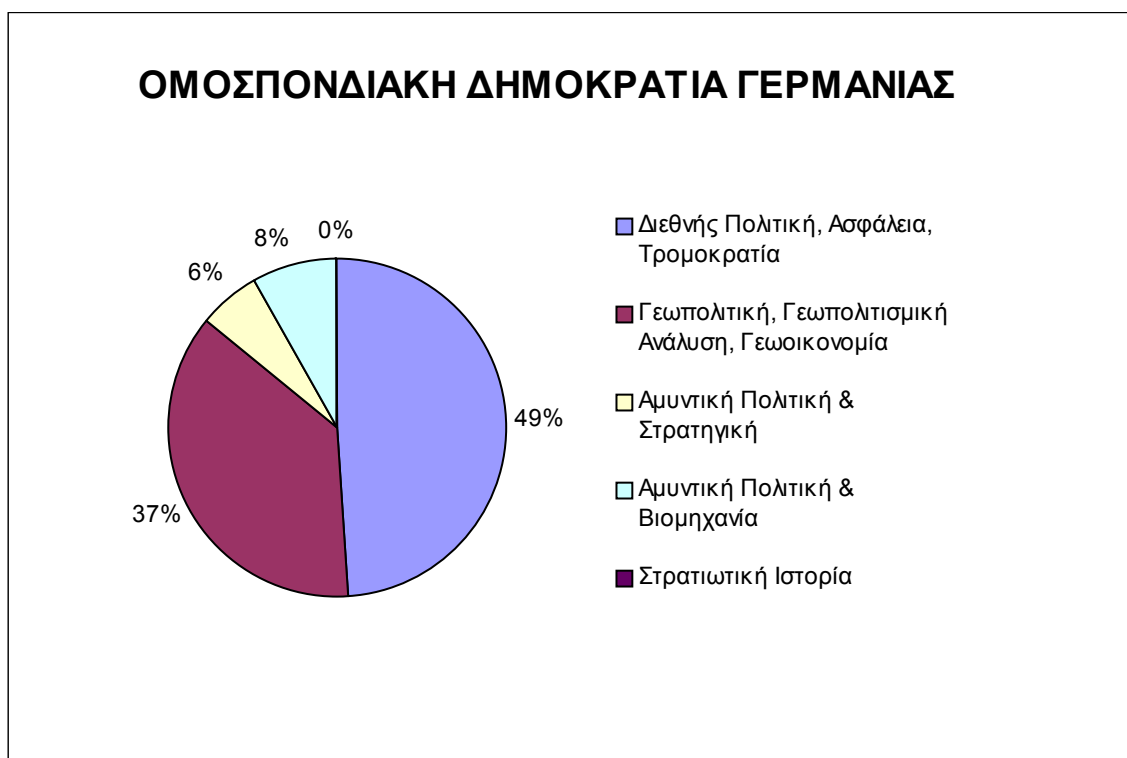
Αφορούν όλες στην Διεθνή Ασφάλεια (σε συνάρτηση με την Γεωπολιτική, την Τρομοκρατία και το Διεθνές Οργανωμένο Έγκλημα). Συνολικώς και υπό μορφή διαγραμμάτων μπορούμε να παρουσιάσουμε όλα τα ανωτέρω στο παράρτημα που ακολουθεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

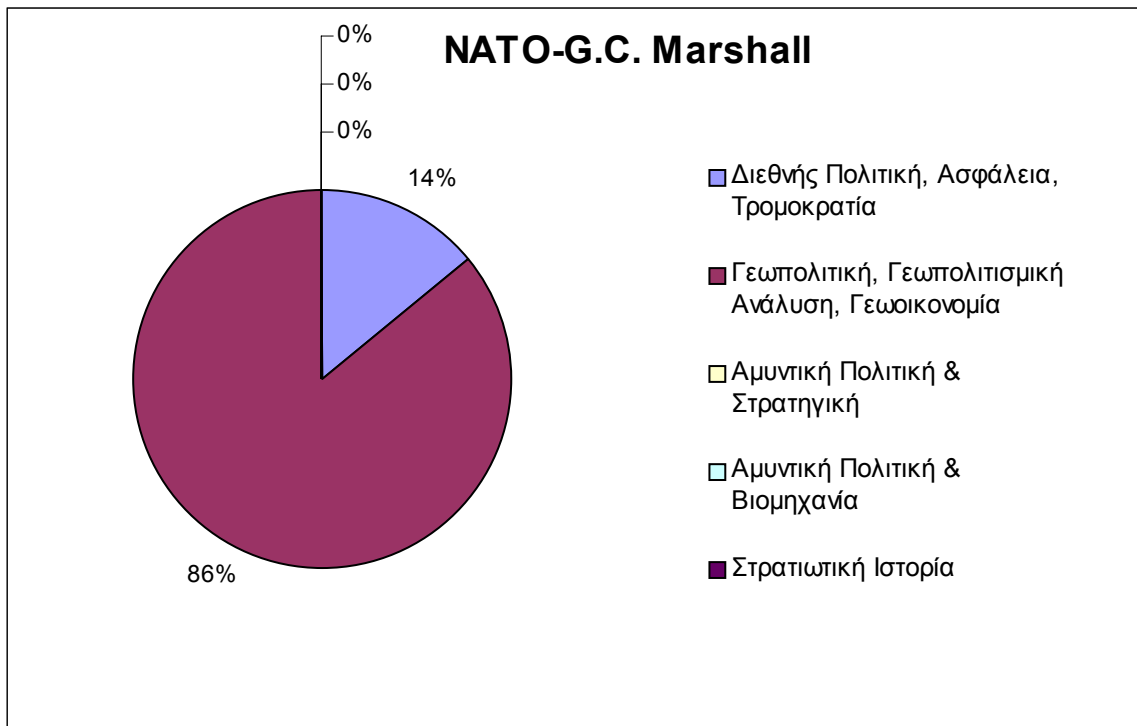
Σχήμα 1

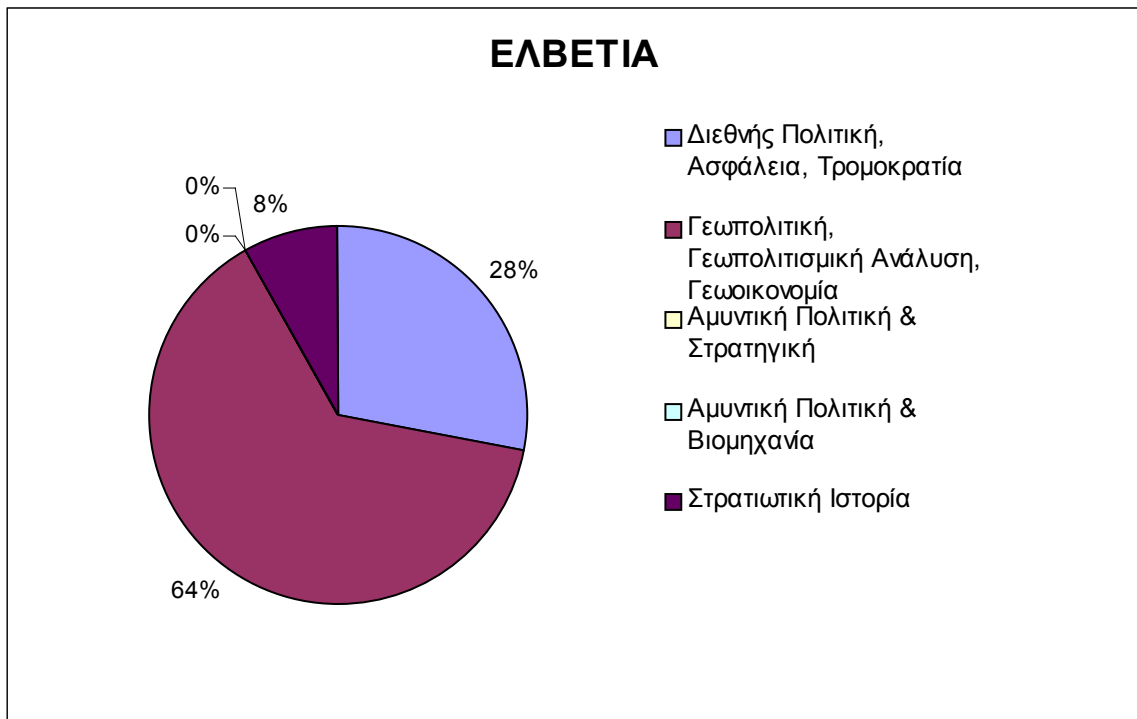
Σχήμα 2

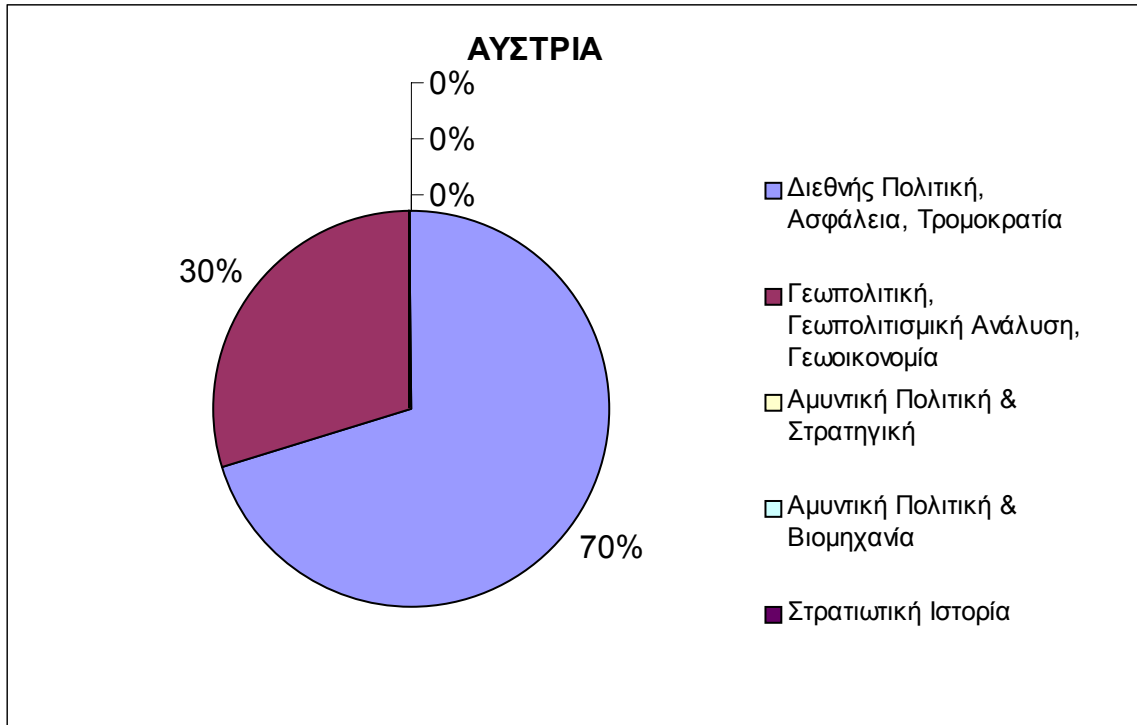
Σχήμα 3.

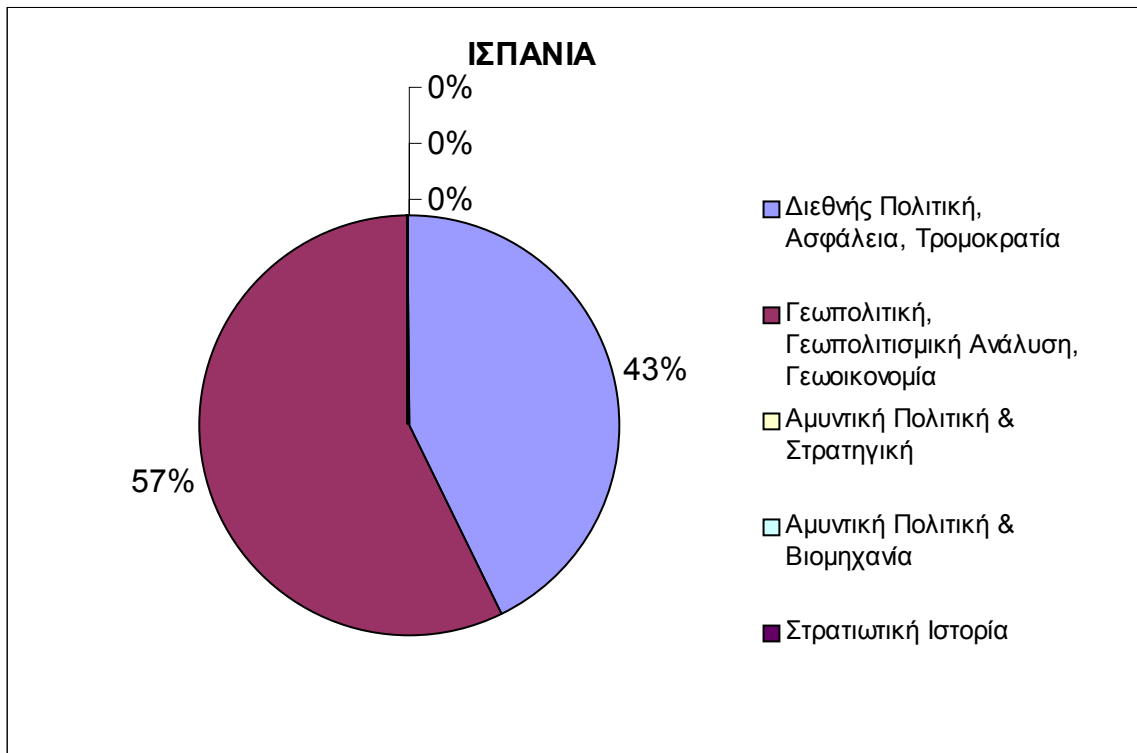
Σχήμα 4.

Σχήμα 5.

Σχήμα 6.

Σχήμα 7.

